

Dosarul nr. 3ra-1146/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) (jud. L. Lavric)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

1 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Aliona Miron
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de Cebanenco Alexei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terți Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a primăriei mun. Chișinău, Ministerul Finanțelor, cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ favorabil, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 1 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă:

La data de 20 februarie 2018, Cebanenco Alexei a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a invocat că, aflându-se în arest preventiv și arest la domiciliu în perioada 24 septembrie 2004 – 08 iunie 2006, a fost suspendat din funcție. În legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală a fost lipsit de salariu, sporuri la concediu și ajutorul material prevăzut de legislație.

Ulterior, a fost restabilit în funcție, dată fiind sentința de achitare din 1 martie 2010. De asemenea, prin hotărârea din 2 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru mun. Chișinău și decizia din 4 mai 2011 a Curții de Apel Chișinău, i-a fost reparat prejudiciul material cauzat în sumă de 127 573,78 de lei, inclusiv 36 782,54 de lei salariu mediu de care a fost privat în perioada din septembrie 2004 – iunie 2006, prejudiciul moral și cheltuielile de judecată.

Succesiv, reclamantul a indicat că, la 15 ianuarie 2018, verificând contul curent privind cotizațiile achitate în bugetul asigurărilor sociale, a stabilit lipsa plăților pentru perioada din septembrie 2004 – iunie 2006 și a stagiului de cotizare.

Astfel, la 23 ianuarie 2018 s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, prin care a solicitat emiterea actului administrativ privind includerea

în stagiul de cotizare a perioadei septembrie 2004 – iunie 2006, conform plăților stabilite prin hotărârea din 2 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru mun. Chișinău.

Prin răspunsul nr. c-171/18 din 01 februarie 2018, pîrîta a respins cererea prealabilă.

În opinia reclamantului, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale este ilegal, date fiind prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, ce garantează reabilitarea integrală a drepturilor persoanei trase ilegal la răspundere penală, cu includerea perioadei aflate sub arest și/sau suspendat din funcție la calcularea vechimii în muncă.

Răspunsul autorității publice îi lezează dreptul la pensie în mărimea calculată prin includerea stagiului de cotizare pentru perioada septembrie 2004 – iunie 2006, iar executarea necorespunzătoare a obligațiilor stabilite expres prin lege de către angajator față de bugetul public național de asigurări sociale nu poate fi pusă pe seama salariatului, ultimul fiind partea raportului de muncă care nu dispune de posibilitatea de a monitoriza desfășurarea de către angajator a activității de întreprinzător în conformitate cu prevederile legale și partea căreia nu-i este imputabilă plata cotizațiilor. Controlul executării obligațiilor de evidență a asiguraților și de plata contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii urma a fi efectuată de către organele competente.

A considerat că Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să-i repare prejudiciul moral pentru incomoditățile și suferințele pricinuite prin abuzurile reprezentanților săi, manifestate prin limitarea intenționată de a beneficia de drepturi fundamentale incontestabile, pe care l-a apreciat la suma de 10 000 de lei, ca un remediu echitabil pentru suferințele cauzate, rezonabil, justificat și nu urmărește alt scop decât cel reparatoriu.

Reclamantul Alexei Cebanenco a solicitat prin cererea de chemare în judecată anularea refuzului nr. c-171/18 din 1 februarie 2018 al Casei Naționale de Asigurări Sociale, obligarea emiterii actului administrativ care să includă stagiul de cotizare pentru perioada septembrie 2004 – iunie 2006, potrivit plăților stabilite prin hotărârea din 2 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru mun. Chișinău, încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul său a sumei de 10 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 4 000 de lei.

Prin hotărârea din 5 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, s-a admis parțial acțiunea depusă de Alexei Cebanenco, s-a recunoscut ca fiind ilegal răspunsul nr. C-171/18 din 01 februarie 2018 al Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a fost respinsă cererea depusă de Alexei Cebanenco cu privire la includerea în stagiul de cotizare a perioadei septembrie 2004 - iunie 2006. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să includă în stagiul de cotizare al reclamantului Alexei Cebanenco perioada septembrie 2004 – iunie 2006, potrivit plăților stabilite prin hotărârea nr. 2-3802/10 din 2 decembrie 2010 a Judecătoriei sectorului Centru mun. Chișinău. S-au încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale, în beneficiul lui Alexei Cebanenco, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4 000 de lei. În rest, acțiunea s-a respins drept neîntemeiată (f.d. 41, 45-50, vol. I).

Prin decizia din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul Casei Naționale de Asigurări Sociale, s-a casat integral hotărârea primei instanțe, pronunțându-se o nouă decizie prin care acțiunea a fost respinsă drept neîntemeiată.

Prin decizia din 10 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul lui Alexei Cebanenco, s-a casat decizia din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia din 1 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 5 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani a fost respinsă.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel, prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios în raport cu circumstanțele cauzei, a reținut ca fiind întemeiată și legală soluția primei instanțe referitoare la temeinicia parțială a acțiunii, având în vedere că, la caz, sînt aplicabile prevederile art. 2, art. 25 alin. (1) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489/1999, ce garantează dreptul la asigurări sociale și impun angajatorului obligația de virare lunară a contribuției individuale de asigurări sociale datorată de asigurații cu contract individual de muncă la bugetul asigurărilor sociale de stat. La fel și prevederile art. 15 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, care stabilesc că timpul aflării ilegale sub arest, timpul ispășirii pedepsei, precum și timpul pe parcursul căruia persoana fizică nu a lucrat în legătură cu suspendarea ilegală din lucru (funcție) se iau în considerare la calcularea vechimii generale în muncă și a vechimii în specialitate. Vechimea în muncă, calculată cu includerea perioadelor menționate la alin. (1) al prezentului articol, se va lua în considerare la acordarea înlesnirilor muncitorilor și funcționarilor, inclusiv la stabilirea pensiilor și indemnizațiilor.

Raportînd normele citate la circumstanțele cauzei, instanța de control judiciar s-a aliniat concluziei fondului, care a conchis privind ilegalitatea refuzului nr. C-171/18 din 1 februarie 2018 al Casei Naționale de Asigurări Sociale privind includerea în stagiul de cotizare a reclamantului a perioadei septembrie 2004 – iunie 2006, întrucât acesta constituie o încălcare a dreptului reclamantului la o pensie echitabilă, iar lipsa cărorva plăți sub formă de contribuții pentru perioada respectivă a stagiului de cotizare nu poate servi drept temei de respingere a acțiunii.

La 7 iunie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 1 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la 10 septembrie 2021, a depus motivarea recursului.

În susținerea recursului, a reiterat motivele de fapt și de drept indicate în cererea de apel, arătînd că instanțele judecătorești au interpretat în mod eronat normele de drept material pertinente speței, fapt ce a succedat emiterea unei soluții greșite și neîntemeiate pe cauza dată. Or, pornind de la prevederile legale pertinente speței, recurenta nu constată un temei legal pentru admiterea acțiunii reclamantului.

Pentru aceste motive, solicită recurenta casarea integrală a deciziei din 1 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei noi decizii.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.

Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 1 iunie 2021, fiind notificată recurentei pe 24 august 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d. 246, vol. I). Astfel, recursul și motivarea acestuia depuse la 7 iunie 2021 și, respectiv, 10 septembrie 2021, sînt în termen.

La 27 octombrie 2021, în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței. Astfel, la 29 noiembrie 2021, reprezentantul intimatului Cebanenco Alexei, a depus referință la cerera de recurs, prin care a solicitat declararea inadmisibilității acesteia, cu menținerea în vigoare a deciziei recurate și a hotărîrii instanței de fond.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar, în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și, în același timp, oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ, și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO, în jurisprudența sa constantă, statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Aliona Miron

Nicolae Craiu